

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Clausa de inalienabilitate cuprinsă într-o donațiune sau testament. — Inalienabilitate absolută sau vremelnică. — Nulitate. — (Controversă) de d. D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Inalta Curte de casație și justiție, secția I : N. Saegiu și C. Mironescu cu Ministerul Domeniilor.

Idem, secția II : Niculae G. Balică, Dumitrache Tomescu și Ilie Cremene.

Tribunalul Ilfov, secția II : Gorăneanu, Neli Bozianu și Zane (Drama din str. Uranus), cu o observație de d. Em. M. Dan.

Bibliografie.

Clausa de inalienabilitate cuprinsă într-o donațiune sau testament. — Inalienabilitate absolută sau vremelnică. — Nulitate. — (Controversă)

(Critica unei decizii a Curței de Casație din Franța, publicată în *Dreptul* din 27 Sept. 1901, No. 60 și în *Pand. Périod.*, 1901. 1, p. 255)

Una din condițiile care se întâlnesc foarte adese-ori în donațiuni sau testamente, este aceea prin care donatarul sau legatarul este oprit de a înstrăina lucrul dăruit sau legat. Care este valoarea unei asemenea clause ? Atât doctrina cât și jurisprudența sunt de acord pentru a decide că ea este ilicită, de câte ori este impusă într'un mod absolut, fără nici o limită sau restricție, pentru că asemenea inalienabilitate este contrară principiilor de economie politică, care voesc ca bunurile să circule din mână în mână. Acesta este și principiul care a făcut pe legiuitorul modern să oprească substituțiile *fideicomisare* (art. 803 C. civ.). «Considerând, zice Curtea din București, că de și în legiuire nu există vre-un text formal care să interzică inalienabilitatea bunurilor, totuși, din economia întregii legi, din principiul că capacitatea persoanelor de a înstrăina, nu poate fi restrânsă decât prin lege, din dispozițiile excepționale relative la inalienabilitatea fondului dotal, din art. 475 urm. C. civ. și mai

cu seamă din principiile economiei politice, care cer liberu schimb al bunurilor, din toate acestea reiese în mod vădit că legiuitorul consideră inalienabilitatea ca contrară ordinei publice și interesului general, etc». (1).

Dar dacă prohibițiunea absolută de a înstrăina, cuprinsă într-o donațiune sau testament, este, după părerea tuturor, nulă, ca fiind contrară interesului public a circulațiunii bunurilor, se admite însă de unii, că prohibițiunea temporală sau vremelnică de a înstrăina, ar fi licită când ea ar avea de scop garantarea unui interes serios și legitim, fie a dispunătorului, fie a unui al treilea, fie a celui gratificat (donatar sau legatar).

Vom lua fie care din aceste ipoteze pe rând :

Interesul dispunătorului. — Dispunătorul caută, de exemplu, să-și asigure dreptul de uzufruct sau alt drept ce el 'și-a rezervat asupra bunurilor dăruite : prin clauza de neînstrăinare, el va putea să-și exercite dreptul său, care ar fi pierdut, dacă donatarul ar fi putut dispune de bunurile dăruite. Dispunătorul putând să păstreze deplina proprietate a bunurilor dăruite, s'ar părea natural ca el să le poată ceda cu o rezervă care 'i este folositoare (2);

Interesul unui al treilea. — Inalienabilitatea ar putea fi stipulată în interesul unei terți persoane, de exemplu, spre a asigura servirea unei rente

(1) *Dreptul* din 1892, No. 27; din 1891, No. 17 și din 1881, No. 59. Trib. Prahova și Ilfov. *Dreptul* din 1889, No. 38 și 82. *Dreptul* din 1876, No. 29. Trib. Brăila. *Dreptul* din 1883, No. 59. Trib. Paris. *Pand. Périod.* 91. 2. 24 C. Alger. D. P. 79. 2. 143. Sirey, 79. 2. 71. Cas. fr. și C. Paris. D. P. 97. 1. 51. *Pand. Périod.* 99. 1. 219. Sirey, 93. 2. 26. D. P. 93. 2. 379. Baudry et Colin. *Donations*, I, 124. Laurent, XI, 460. Demolombe, XVIII, 292 urm. Martin. *Théorie des conditions impossibles*, p. 165. T. Huc, IV, 84. Aubry et Rau, VII, § 692, p. 296. Troplong. *Don. et testaments*, I, 135. Planiol, I, 1047. Répert. Sirey, *Condition*, 343 urm. și toți autorii.

(2) Cpr. Demolombe, XVIII, 295. Aubry et Rau, VII, § 692, p. 296, text și nota 33. Répert. Sirey. *Condition*, 351 urm. Baudry et Colin. *Donations*, I, 126. Cas. fr. D. P. 58. 1. 154. Sirey, 58. 1. 589. D. P. 98. 1. 17 (și nota lui Marcel Planiol în sens contrar).

viagere sau unui usufruct de care sunt grevate bunurile dăruite sau legate, inalienabilitatea încetând în asemenea caz odată cu moartea rentierului sau usufructuarului ⁽³⁾;

Interesul persoanei gratificate.—Inalienabilitatea ar putea fi stabilită în interesul legatarului sau donatarului, de exemplu până la majoritatea sau căsătoria sa, spre a-l apăra în contra propriei sale inexperiențe. O asemenea condiție n'ar fi, după unii, ilicită, pentru că de și inalienabilitatea este contrară interesului public, totuși numai grație ei are să se întemeieze o familie nouă.

Asemenea clausă va fi deci validată, după aprecierea judecătorilor, de câte ori ea a fost inspirată prin motive serioase și legitime și de câte ori dispunătorul n'a violat nici o lege sau un principiu superior ⁽⁴⁾.

În fine, tribunalul de Ilfov a validat un testament în care figura o clausă de inalienabilitate, sub cuvânt că această clausă era stipulată într'un interes general, spre a forma un fond în interesul unui spital ⁽⁵⁾. O lege romană prevede de asemenea că, dacă dispoziția prin care un testator ar opri pe unul din moștenitorii săi de a înstrăina un obiect al moștenirii, este nulă, în cazul când el nu arată motivul care l'a împins a dispune ast-fel și când nu se vede persoana în favoarea căreia dispoziția ar fi făcută, ea este validă din contră și trebuie observată (*eam servandam esse*), de câte ori ea a fost făcută în folosul copiilor, descendenților, moștenitorilor sau altor persoane ⁽⁶⁾.

Toate aceste distincțiuni, pe care de un timp încoace le face jurisprudența și o parte din doctrină, sunt însă arbitrare. În adevăr, dacă oprirea temporară de a înstrăina se poate până la un punct oare-care justifica când ea are de obiect interesul dispunătorului sau unei a treia persoane, ea nu se poate justifica prin nici o considerație de câte ori este vorba de interesul gratificatului, pe care asemenea dispoziție îl declară pentru un timp oare-care incapabil, atunci când știut este că numai legei aparține de a mărgini, într'un in-

teres general, capacitatea persoanelor. Apoi, cine nu înțelege că a valida clausele de neînstrăinare vremelnică este a deschide ușa arbitrarului; căci nu se vede care va fi limita unei asemenea interdicțiuni. Ea putând fi stabilită pentru tot timpul vieții legatarului sau donatarului, această viață se poate prelungi un timp îndelungat, în care bunurile vor fi scoase din comerț în detrimentul interesului obștesc.

Decisiile care admit o asemenea derogare de la dreptul comun, fără nici un text de lege, sunt de o slăbiciune extremă. Ele ar putea fi casate pentru lipsă de motivare, căci se mărginesc pur și simplu a afirma, și a afirma nu este a dovedi: «Considerând, zice decizia camerei reclamațiilor din 18 Aprilie 1901, despre care am vorbit în frontispiciul acestui articol ⁽⁷⁾, că proibițiunea vremelnică de a înstrăina, stabilită în interesul legatarului pentru motive de o înțeleaptă prevedere, este licită». Iată cum se exprimă în această privință un autor modern: «*Il suffit de remarquer que toutes les raisons qui ont été produites pour établir le caractère nettement illicite de toute clause prohibitive ou restrictive de la faculté d'aliéner ont une valeur intrinsèque tout à fait indépendante de la durée de la prohibition dont il s'agit. Vaudra-t-on prétendre qu'une prohibition temporaire présente moins d'inconvénients qu'une prohibition indéfinie. Cela d'abord est très contestable, car si une loi imprudente venait à tolérer des interdictions temporaires d'aliéner, on pourrait voir, sous l'influence de certains entraînements, de certains préjugés, de semblables interdictions périodiquement renouvelées par rapport aux mêmes biens se reproduire d'une manière indéfinie. Mais en l'absence d'une telle loi, il faut reconnaître que les décisions validant une clause prohibitive d'aliéner, sous prétexte qu'elle est purement temporaire, seraient au plus haut degré entachées d'arbitraire. Quelle serait effectivement la limite d'une semblable interdiction? etc.*» ⁽⁸⁾.

Așa dar, clausa de neînstrăinare, fie ea perpetue, fie vremelnică, scoțând bunurile din comerț, ca atare lezează interesul obștesc. Prin urmare, ni se pare mult mai natural și mai juridic de a admite, împreună cu o mare parte din doctrină, că asemenea clausă este nulă și de nul efect ⁽⁹⁾.

Dar dacă s'ar admite, împreună cu jurisprudența, validitatea clausei de neînstrăinare tempo-

⁽⁷⁾ Vezi *Dreptul* din 27 Sept. 1901, No. 60 și *Pand. Périod.* 1901. 1, p. 255.

⁽⁸⁾ T. Huc. *Comment, th. et pratique du C. civil*, IV, 85, p. 113.

⁽⁹⁾ Vezi în acest sens, T. Huc. *op. cit.*, IV, 85. urm. Laurent, XI, 460 urm. Planiol, 1, 1049. În acest sens s'a pronunțat și Trib. din Tecuci. *Dreptul* din 1896, No. 14.

⁽²⁾ Répert. Sirey, V^o cit., 359 urm. Demolombe, XVIII, 302. Bartin. *op. cit.*, p. 179. Aubry et Rau, VII, § 692, p. 296, 297. Baudry et Colin, *op. cit.*, 1, 127. Cas. fr. D. P. 68. 1. 309. Sirey, 68. 1. 204.

⁽⁴⁾ Cpr. Cas. fr. *Pand. Périod.* 1901. 1. 255 și *Dreptul* din 1901, No. 60. D. P. 78. 1. 62. Sirey, 77. 1. 443. C. Paris. Sirey, 93. 2. 26. Trib. Vaslui. *Dreptul* din 1895 No. 74. Répert. Sirey, *Condition*, 372 urm. *Pand. fr. Don. et testaments*. 1. 243 urm. Demolombe, XVIII, 303. Aubry et Rau, VII, § 692, p. 296, 297. Troplong. *Don. et testaments*, 1, 271. Massé Vergé, III, § 464, p. 180. nota 12.— *Contră*. Cas. fr. D. P. 79. 1. 455. Sirey, 77. 1. 203. Baudry et Colin, *Don. et testaments*. 1, 128, 129. Planiol, XI, 464. Planiol, 1, 1049. T. Huc, IV, 85, urm., etc.

⁽⁵⁾ Vezi *Dreptul* din 1891, No. 1.

⁽⁶⁾ L. 114. § 14, Dig. 30, *De legatis*, 1. Cpr. L. 38, § 4 și, L. 93, Pr., Dig. 32, *De legatis*, III.

rară, oprirea de a înstrăina n'ar împedica în genere pe donatar sau legatar de a ipoteca imobilul dăruit sau legat, sau de a constitui alte drepturi reale asupra lui (servitute, usufruct, etc.), pentru că clauza derogând, în specie, de la o lege de ordine publică, este de strictă interpretare și trebuie strict mărginită în limitele ei ⁽¹⁰⁾.

Oprirea de a înstrăina ar cuprinde însă și oprirea de a dispune prin testament, căci dacă voința dispunătorului a fost ca el să-și reserve dreptul de reîntoarcere (art. 825), este evident că scopul său nu s'ar atinge dacă donatorul ar putea să dispună prin testament de lucrurile ce i s'au dăruit ⁽¹¹⁾.

Cât pentru chestiunea de a se ști dacă clauza de neînstrăinare atrage sau nu pentru creditorii donatarului sau legatarului oprirea de a urmări averea dăruită sau legată, aceasta va face obiectul unui studiu ulterior.

D. Alexandresco

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I

Audiența de la 5 Octombrie 1901

Președenția D-lui GR. LAHÔVARI, Președinte

N. Saegiu și C. Mironescu cu Ministerul Domeniilor

Hotărnicie.—Autorizare dată de presidentul tribunalului inginerului hotarnic de a tăia arbori de la vecin după locul de prigonire. — Infirmarya ordonanței prezidențiale de către tribunal. — Constatăre în fapt a tribunalului că nu este trebuință a tăia acei arbori. — Constatăre suverană. — (Art. 66 bis din Pr. civ.).

Când instanța de fond constată în fapt că o lucrare de hotărnicie se poate face, fără ca inginerul hotarnic să fie nevoit să taie arbori ce sunt pe locul de prigonire în posesia vecinului, această constatare de fapt scapă de sub censura Curței de casație.

Decisiunea 358/901.—Respins recursul făcut de N. Saegiu și C. Mironescu în contra sentinței tribunalului Ilfov, secția I, No. 564/901 în proces cu Ministerul Domeniilor.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier C. Oeconomu ;

Pe d-nii avocați C. Disescu și Matei Corbescu în dezvoltarea motivelor de casare ; și

Pe d-l avocat M. Antonescu în combateri.

⁽¹⁰⁾ Laurent, XI, 468. Pand. fr., *Don. et test.*, I, 256. Cas. fr. Dreptul din 1901, No. 60 și Pand. Périod. 1901. I. 255 — Contră. Demolombe, XVIII, 298.

⁽¹¹⁾ Laurent, XI, 469. Demolombe, XVIII, 299. Pand. fr. op. cit., 257. Contră. Cas. fr. Répert. Dalloz, *Disp. entre vifs*, 1735, nota 1, p. 548.

Deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate :

I. «Greșită aplicare a art. 19 din Constituțiune.

«În cazul de față nefiind măcar vorba de exproprierea vre-unui imobil, ci numai de măsură provisorie pentru facerea hotărniciei moșiei Coenî, rămânând a se judeca mai târziu cu ocazia confirmării hotărniciei dreptul de proprietate asupra locului în prigonire și pădurea în care s'au tăiat arborii necesari pentru fixarea locului în prigonire pe fața pământului și a movilelor».

II. «Greșită interpretare a art. 9 și 10 din regulamentul de hotărnicie, de oare-ce dispozițiile acestor două articole nu mărginesc puterea inginerului hotarnic numai la drepturile de a trece pe proprietatea vecinului, de a face încercări de măsurătoare și de a ridica moșoroe ci și orî-ce act impus de natura operațiunilor hotărniciei, așa ca să se îndeplinească dispoziția finală a art. 10, că «locul de prigonire se va însemna pe fața pământului cu moșoroe provisorii mai dese pe toată întinderea liniei de prigonire văzute de la unul la altul».

III. «Violarea regulilor stabilite în materie de expertisă, că expertul—și cu deosebire în materie de hotărnicie—este în drept de a face constatările și lucrările precum și a culege deslușirile ce-i sunt utile pentru facerea operațiunii cu care este însărcinat».

Având în vedere sentința supusă recursului, din care rezultă că recurentul N. Saegiu, în calitate de inginer hotarnic, a obținut de la tribunalul Ilfov autorizarea de a hotărnicii moșia Coenî, proprietate a recurentului C. Mironescu, învecinată cu moșia statului Gostinari-Coenî ; că, cu ocaziunea aducerii la îndeplinire a acestei lucrări, numitul inginer hotarnic, fiind împedecat de agenții silvice ai statului de a tăia arbori din pădurea statului, a cerut și dobândit, conform art. 66 bis din Procedura civilă, o ordonanță prezidențială, prin care i se acordă voia să facă, pe fața pământului, orî-ce lucrări i-ar fi necesarii pentru scopul ce urmărea, putând chiar tăia, în pădurea statului, arborii trebuincioși pentru însemnarea locului de prigonire ; că statul, atacând cu apel această ordonanță, tribunalul a admis apelul, a infirmat ordonanța și a respins cererea recurenților ca neîntemeiată ;

Considerând că, fără a mai intra în discuțiunea cauzelor propuse de recurent, și după care ar fi împrejurări când, pentru săvârșirea unor lucrări absolut necesarii, călcarea proprietății altuia n'ar constitui o știrbire a principiului inviolabilității dreptului de proprietate, în speță, tribunalul constată că lucrarea se putea face fără tăieri de arbori în pădurea statului, fie făcându-se movilele ceva mai apropiate, fie punându-se prăjinii mai înalte ca să se poată vedea din afară ;

Că, din momentul ce hotărnicia moșiei Coenî se putea săvârși în modul mai sus arătat de tribunal, era cu totul nejustificată autorizarea acordată de președintele secțiunii vacanțelor inginerului hotarnic Saegiu de a tăia arbori din pădurea statului, și, deci, tribunalul cu drept cuvânt a infirmat acea autorizare ;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 25 Septembrie 1901

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Niculae G. Balică, Dumitrache Tomescu și Ilie Cremene
recurs corecțional

Fals în acte publice.—Certificat liberat de primar și notar în care se constată că un sătean nu are nici un fel de pământ, când în realitate el are și primarul și notarul știu aceasta, și liberarea certificatului este făcută în scop de a se frauda legea rurală.—Dacă constituie delictul de fals în acte publice.—Dacă cel ce se servă cu acest certificat, știind că este fals, se pedepsește.—(Art. 124 și 126 Codul penal; art. 132 din Constituție; art. 7 din legea rurală din 1864 și art. 1 din legea Interpretativă din 1879).

Faptul unui primar și al unui notar, de a lăsa unui sătean un certificat constător că dînsul nu are pământ nici dat după legea rurală nici cumpărat, când știu că are asemenea pământ, și îi liberează acest certificat în scop de a-l face să fraudeze legea ca să poată cumpăra de la un alt sătean pământ dat prin legea rurală pământ inalienabil și a cărui înstrăinare nu e permisă de cât în anumite cazuri prin art. 7 din legea rurală de la 1864 și art. 1, aliniatul 2, din legea interpretativă din 9 Februarie 1879, acest fapt constituie delictul de fals în acte publice, întru cât întrunește toate elementele acestui delict de oare-ce primarul și notarul, avînd autoritate să dea asemenea certificate, arată, cu știință, prin certificat fapte neadeverate, și prejudiciul există, căci pentru existența delictului de fals, nu e numai prejudiciul material care are a fi constatat, ci și prejudiciul social care rezultă din neobservarea scopului legiuitorului, prejudiciu suficient pentru existența falsului.

2. Săteanul care se servă de un certificat fals liberat de primarul și notarul comunei, și în care se constată faptul mincinos că dînsul nu a fost în proprietărit după legea rurală nici a cumpărat pământ, și se servă cu acest certificat știind bine că e fals, și numai în scopul de a fraudă legea rurală din 1864 și cea interpretativă din 1879, comite delictul prevăzut și pedepsit de art. 126 din Codul penal.

Decisiunea 840/901. — Respins recursul făcut de Niculae G. Balică, Dumitrache Tomescu și Ilie Cremene contra decisiiei Curței de apel Galați, s. I, No. 678/901.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier I. Duca;

Pe d-nii avocați G. Tașcă și Budișteanu în dezvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-l procuror St. Stătescu în concluziuni.

Deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate:

I. «Eroare grosieră de fapt și violarea art. 7 din legea pentru regularea proprietății rurale din 1864, a art. 1 din legea interpretativă a acestui articol, din 1879 și a art. 124 C. pen.;

«Curtea de și recunoaște în urma dovezilor făcute de noi că o parte din pământul lui Ilie Cremene, era dat de zestre ficei sale, și de și legea rurală admite să

cumpere cei cu doi boi și o vacă pământ în întindere de patru fălci în Moldova, iar Ilie Cremene cu pământul său și cu pământul cumpărat nu avea mai mult de 4 fălci aproximativ așa că cumpărase în limitele legii, totuși Curtea găsește ca N. G. Balică și D. Tomescu au comis falsul când au scris în certificat că Ilie Cremene nu are pământ de clacă adică poate cumpăra pământul în specie».

II. «Violarea art. 124 C. pen. întru cât se vede că cei doi de mai sus nici nu au avut intenția de a fraudă, nici nu au făcut cu violență certificatul, nici nu au prejudiciat nimăru, nici nu au voit a trage din aceasta vre un profit oare-care și fără prejudiciu orî posibilitate de prejudiciu nu poate exista delictul prevăzut de art. 124 C. pen.».

III. «Denaturare de fapte și esces de putere. — Curtea declară de la sine și fără a se întemeia pe o dovadă că Ilie Cremene posedă pământ rural în comuna Puntîșeni, județul Tutova în întindere de 5 fălci 14 prăjinii pe când în realitate dînsul n'a fost nici o dată în proprietărit.

«Acest din urmă fapt se putea cu înlesnire verifica din tabela lit. a de în proprietărit».

Avînd în vedere că prin decisiunea Curței de apel din Galați, secția I din 27 Iunie 1901 supusă recursului se declară, că Ilie Cremene avea și posedă 5 fălci și 14 prăjinii pământ în comuna rurală Puntîșeni și vroind a cumpăra de la Constantin Lungu pământul obținut conform legii rurale, actul de vînzare-cumpărare s'a autentificat la tribunal pe temeiul unui certificat liberat de primarul și notarul com. Puntîșeni de Gr. Balică și D. Tomescu prin care se arată că acel Cremene, n'are pământ în acea comună cu toate că ei aveau știință că Cremene avea pământ;

Avînd în vedere că Curtea de apel califică faptul imputat primarului Balică și notarului Tomescu de fals prevăzut de art. 124 C. pen. iar faptul imputat lui Cremene îl subsemnează sub art. 126 C. penal;

Considerând că pământurile date conform legii rurale sunt inalienabile atît conform legii rurale cât și Constituției (art. 7 legea rurală și art. 132 din Constituție);

Că posibilitatea înstrăinării pământurilor rurale admisă prin art. 7 din legea rurală este regulată și îngădită prin legea din 9 Februarie 1879; că conform art. 1 al. 2 din această lege și pe temeiul acestei dispoziții pământul obținut conform legii rurale nu se poate înstrăina de cât numai unui cultivator sătean, care la 1864 n'a fost clăcaș, n'a avut pământ;

Considerând că inalienabilitatea pământurilor rurale obținute conform legii rurale are de scop a conserva independența și destoinicia economică foștilor clăcași, și dispozițiile legiuitorului nostru în această privință au caracterul de ordine publică pentru a căror pază toate măsurile trebuie să fie luate;

Considerând însă că în genere în disprețul legilor în vigoare în comună se fac înstrăinările pământurilor rurale, și actele de vînzare-cumpărare se autentifică de tribunalele țării pe temeiul unor certificate liberate de primarul și notarul comunei, arătându-se prin ele în mod neadeverat că acel care vrea să cumpere n'are pământ;

Că această înfrângere a legilor se sêvêrșește provocându-se sărăcia multă cultivatorilor sau locuitorilor sătenî prin nenumărate mijloace abusive fără să se preocupe de aceasta autoritățile administrative superioare: sub-prefecturile și prefecturile precum nici organele chemate spre a pune în mișcare acțiunea publică adică Ministerul public, — și ast-fel ajungem a vedea că mulți din foștii clăcași sunt de călți-va, tot din sat exploatați, fiind siliți a-și vinde pământurile și că acestea se concentrează în mâinele unora cu toate că au pământ;

Considerând că dacă legile ocrotitoare se înfrâng, dacă tribunalele autentifică actele de vânzare-cumpărare, devină sunt mai cu seamă primarii și notarii care înlesnesc prin liberarea de certificate neadeverate pe care apoi tribunalele se întemeiază ca să autentifice;

Că pe de altă parte și tribunalele ar trebui să ia toate precauțiunile a nu autentifica actele de vânzare-cumpărare, având de obiect pământuri rurale fără a se încredința prin toate mijloacele nu numai de identitatea vîndătorului, în care privință tribunalele sunt mistificate prin substituire de tot felul, dar apoi mai cu seamă asupra persoanei cumpărătorului în sensul art. 1 al. 2 din legea din Februarie 1879;

Considerând că dacă ori cum tribunalele autentifică vânzări de pământuri obținute conform legii rurale pe temeiul unui certificat liberat de primarul și notarul comunei rurale prin care se arată în mod neadeverat că cumpărătorul n'are pământ; precum în genere se declară, iar cumpărătorul se folosește de un asemenea certificat, atât primarul și notarul au a fi urmăriți conform art. 124 Cod penal cât și cumpărătorul conform art. 126 C. pen. precum Curtea de apel din Galați prin decizia supusă recursului decide;

Considerând că pentru aplicarea art. 124 Cod. pen. sunt elementele cerute întru cât primarul și notarul având autorisația a da un certificat, arată prin certificat fapte neadeverate, știință având că sunt neadeverate; — iar cumpărătorului are a i se aplica art. 126 Cod penal întru cât el se servă pentru obținerea autentificării actului de vânzare-cumpărare de un act cu cuprinderea neadeverată și având știință că cuprinsul actului e neadeverat;

Considerând că pentru aplicarea art. 124 Cod penal spre a sci dacă e falșul intelectual sêvêrșit, e suficient să fie constant că cumpărătorul nu e cultivator sătean sau că are pământ, fie pământ rural obținut conform legii rurale și care e inalienabil, fie pământ care n'ar fi fost obținut conform legii rurale, — și că pământul ce se cumpără este pământ rural obținut conform legii rurale, — prin urmare inalienabil, și că având știință acestor fapte atât primarul cât și notarul liberează certificatul, care servă apoi de temei pentru a obține autentificarea actului de vânzare-cumpărare;

Considerând că legiuitorul a vroit a împiedica despoarea foștilor clăcași și mai cu seamă de aceia cari au pământuri și scopul urmărit de lege n'ar fi satisfăcut dacă s'ar putea susține și admite că și locuitorul sătean care ar avea pământ și care nu e obținut con-

form legii rurale să poată cumpăra pământ obținut de vîndător conform legii rurale;

Considerând că sub acest punct de vedere întru cât e constant că cumpărătorul avea mai mult de 4 fălci și chiar dacă acestea nu erau pământuri rurale obținute conform legii rurale, el nu putea cumpăra pământ rural, fiind-că avea pământ și mai mult de cât odineoară conform legii rurale, —și dacă se liberează certificat de autoritatea comunală: primar și notar prin care se declară că cumpărătorul n'ar fi având pământ, aceasta este un neadevăr atât în sine cât și conform legii din 1879;

Considerând că dacă se zice că nu poate fi falș fără prejudiciu, în această privință nu e numai prejudiciul material care are a fi constatat, ci și prejudiciul social care rezultă din neobservarea scopului legiuitorului este suficient, și un asemenea prejudiciu indrituește a zice că este elementul cerut pentru falș;

Că așa fiind motivele de casare sunt neîntemeiate: Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA II

Audiența de la 16 Octombrie 1901

Președenția D-lui D. A. MAVRODIN, Președinte
Gorăneanu, Neli Bozianu și Zane (Drama din str. Uranus)
Sentința corecțională No. 1901/901

Atentat la pudoare.—Elementele constitutive ale delictului.—Sinucidere.—Complicitate. (Art. 264 C. p.).

1. *Elementele constitutive ale delictului de atentat la pudoare prevăzut de art. 264 Cod penal sunt:*

a) *Atentatul care consistă în ori-ce fapt exterior exercitat asupra unei persoane cu intențiunea de a-i jicni sentimentul pudoarei și de natură a-i produce o ast-fel de injurie.*

b) *Violența.*

Când se constată că asupra victimei nu s'au întrebuințat nici manopere viclene nici mijloace cari s'o facă a-și perde dreapta judecată nici vre-o violență morală sau materială, faptul nu întrunește elementele prevăzute de art. 264 Cod penal și deci nu poate fi pedepsit.

2. *Acolo unde nu e autor principal, nu poate fi complici.*

Tribunalul,

Având în vedere că prin ordonanța d-lui judecător de instrucțiune al cab. 3 cu data de 1 Septembrie 1901 sunt trimiși în judecata acestui tribunal Ștefan Gorăneanu, ca autor principal inculpat pentru delictul prevăzut și pedepsit de art. 264 C. p. iar Neli Bozianu și Zane P. Grigore ca complici pe baza art. 50 al. II acelaș Cod;

Având în vedere că delictul imputat inculpaților prin ordonanța d-lui judecător este următorul: În seara zilei de 28 Iunie 1901 pe la orele 7¹/₂ inculpata Neli Bozianu, luând cu sine pe fata Lili Popazu, pentru ca împreună să se plimbe la șosea au întâlnit în drum pe inculpații Ștefan Gorăneanu și Zane P. Gri-

gore cu care făcând imediat cunoștință, au mers împreună la grădina populară Transval unde au mâncat, băut și petrecut împreună, până la orele 12 noaptea când s'au dus în aceeași trăsură la berăria numită Căpitanu, iar d'acolo acasă la inculpata Bozianca, de unde apoi prin ademeniri și manopere viclene s'au dus la hotel de Londra, unde Gorăneanu în asistența și cu știința celor-l'alți doi coacuzaiți au săvârșit asupra fetei Lili Popazu delictul de atentat la pudoare cu violență;

Având în vedere, dispozițiunile art. 264 C. p. în cuprinderea următoare: «Orî-cine va comite un atentat în contra pudoarei, îndeplinit sau cercat cu violență în contra unui individ de sex bărbătesc sau femeiesc, se va pedepsi cu maximum închisorei»;

Considerând că elementele constitutive ale acestui delict sunt: 1) atentatul care consistă în orî-ce fapt exterior exercitat asupra unei persoane cu intențiunea de a-i jigni sentimentul pudoarei și de natură a-i produce o ast-fel de injurie și al doilea violența;

Considerând că tribunalul din instrucțiunea orală urmată în cauză constată în fapt următoarele: În seara zilei de 28 Iunie 1901 pe la orele 7¹/₂ seara Nelli Bozianu însoțită fiind de fata Lili Popazu percurgea calea Victoriei în sus pentru a ajunge la șosea, în același timp în urma lor inculpații Gorăneanu și Zane eșind dintr'o berărie și plimbându-se pe aceeași stradă încurajați fiind de atitudinea acestor femei le urmează până la șosea unde după ce se abat prin boschete făcu cunoștința lor și în comună înțelegere merg la grădina populară numită «Transval» unde mănâncă, beau și petrec împreună cu lăutari. La orele 12 noaptea după această petrecere, iașu cu toții o trăsură în care se așează câte și patru și întorcându-se în oraș se opresc la berăria zisă Căpitanul în strada Academiei unde intrând în local în care se afla mai mult public au cerut și li s'a servit bere;—După ce fata Lili Popazu, a băut ca la un sfert de pahar de bere, câte și patru au plecat în str. Romulus No. 8 locuința prevenitei Nelli Bozianu;—Aci din cauza copiilor acesteia care erau acasă și desțepți și care puteau să-i incomodeze s'au dus cu toții la hotel Londra unde au ocupat pentru acea noapte camera cu No. 17; femeile urcând și intrând înainte în cameră iar bărbații în urmă de oare-ce ei au achitat prețul cerut de otelier.—În această cameră se găsesc două paturi căci ast-fel a fost cerută de bărbați în auzul femeilor.—După puțin timp Zane cu Bozianca desbrăcându-se s'au urcat într'un pat iar Gorăneanu cu Lili Popazu în cel-l'alt pat unde încercând să poseadă și el pe tovarășa sa de petrecere aceasta împotrivindu-se și declarându-î că «nu se poate, nu vreau» actul nu s'a consumat.—A doua zi la ora 5 dimineața Gorăneanu, Bozianca și Lili Popazu au părăsit otelul ducându-se împreună până în str. Romulus No. 8 domiciliul Boziencei iar Zane a plecat din hotel mai târziu;

Considerând că atât din interogatoriul luat separat fie-cărui inculpat cât și din complexul depozițiunei martorilor luate sub prestare de jurământ pe sf-ta cruce conform art. 153 Pr. penală se constată că de la început adică din momentul când inculpații au făcut cunoștința femeilor și până la cea din urmă fasă a

petrecerei lor cu toții au fost în bună înțelegere veselă și că nimic n'au turburat armonia lor;

Că această petrecere s'a urmat pe stradă, la șosea, în diferite localități publice precum în grădina Transval și berăria Căpitanul, în strada Romulus domiciliul Boziencei și în cele din urmă la hotel de Londra;

Că întâlnirea lor durând de la orele 7¹/₂ seara până la 5 dimineața în tot acest interval de timp fata Lili Popazu a arătat mulțumire de a se găsi în societatea inculpaților și a luat parte activă la alcătuirea diferitelor distracții procurate de bărbați precum: mâncare, băutură, lăutari, plimbare cu toții într'o trăsură, mai mult, după cum se constată din depunerea martorilor Andrei Andreescu, C. Constantinescu și Vasile Lăutaru, veselia ei a mers până acolo în cât chiar când lăutarii au cântat între altele și cântece obscene dânsa n'a făcut nici o împotrivire;

Că în urmă percurgând calea Victoriei în trăsură femeile au stat în brațele bărbaților expuse ast-fel vederii publicului;

Că după aceasta ducându-se la Bozianca acasă și fiind incomodați prin prezența copiilor, cu a sa voință au plecat cu toții pe jos și s'au dus la hotel de Londra;

Că după cum rezultă din depozițiunea martorilor D. Carapancea ofițer de sergenți și C. Ștefan sergent de oraș veselia lor pe stradă era așa de mare în cât a atras chiar atențiunea acestora;

Considerând că atât din ordonanța d-lui judecător de instrucție cât și din instrucția orală făcută de tribunal în acest proces nu se constată din partea lui Gorăneanu, autorul principal, absolut nici un fapt exercitat asupra persoanei lui Lili Popazu, în intențiunea de a jigni pudoarea și de natură a produce o ast-fel de impresie;

Că din contră se stabilește cu suficiență că intențiunea ambilor inculpați a fost de la început să încerce dacă pot petrece și chefui împreună cu aceste femei pe care nu le-au cunoscut de loc de mai nainte și a căror atitudine și pornire firească nu a putut un singur minut să lase a se înțelege alta de cât că dânsese nu cereau alt ceva mai bine de cât petrecerile ce li se ofereau împreună cu consecințele lor ast-fel că în speța de față, subiectivitatea Lili Popazu este singurul element nu al tentativei la pudoare ci al lipsei de serioșitate, de bună educațiune în moravuri și în gândire, și a degradării ei morale;

Considerând că din depunerea d-nei Aslan directoarea școalei în care Lili Popazu era înscrisă ascultată de către d-l judecător de instrucție precum și din acelea ale martorilor G. Iliescu și Marin Popescu se constată că antecedentele acestei copile încă după băncile școalei sunt de natură a dovedi până la evidență că moravurile și aspirațiunile ei sufletești corespund perfect cu desvăluirea faptelor petrecute adică de a fi ușoară și cu un caracter care se înclină mai mult spre viața sburdalnică și dezordonată a societății de cât cea serioasă și potrivită demnității adevăratei femei;

Că atât petrecerea din grădina Transval cât și cele-l'alte peripecii prin care a trecut Lili Popazu în seara de 28 Iunie 1901 fără ca ea se fi făcut cea mai mică împotrivire ei din contră luând parte activă și stimulând

prin farmecul tinereții și frumusețea figurei ei, dovedește până la evidență o lipsă totală de pudoare din partea unei copile de 15 ani rezultat pe de o parte al naturii ei iar pe de alta al unei educațiuni care lasă de dorit;

Considerând că din actul medico-legal se constată că fisicul acestei copile era dezvoltat, bine constituit, având talie de 1 metru și 62 și o greutate de 61 kilograme ceia ce dovedește cu suficiență precocitate atât la fisic cât și la probic, precocitate care combinată cu educațiunea ce i s'a dat explică până la evidență atitudinea ei și această lipsă de simț al pudorii manifestată prin chefură în localuri publice, plimbare în trăsură și intrare în hotel toate acestea petrecute în ochii lumii și în posibilitate pentru ea să de a le evita sau o dată pornită să fi putut să se sustragă lor prin faptul ca la cea dintâi protestare s'ar fi găsit cine să-i dea ajutor sau să o apere dacă violență s'ar fi exercitat asupra ei;

Având în vedere că o dată stabilindu-se cele de mai sus, alegațiunea făcută că în camera hotelului de Londra s'ar fi exercitat din partea lui Gorăneanu violență spre a atenta la pudorea fetei Lili Popazu și a o silui, înbrăcată fiind, cată a fi înlăturată ca nedovedită cu nimic, că din contra din faptele că hainele aceștia după cum rezultă din depunerile martorului Dumitru Georgescu chelner la hotel de Londra și informatorului George Bozianu, nu prezintă urme de ghemuială; că ușa de la cameră cum rezultă din depunerea aceluiași martor nu se putea închide fiind stricată broasca iar camerele vecine ocupate de martora Isabela Natansohn care declară că n'a auzit nici un sgomot, dovedesc până la evidență că fata Lili Popazu s'a desbrăcat de bună voe până la cămașe și s'a așezat în acelaș pat în care Gorăneanu era deja culcat (vezi răspunsul inculpaților la interogatoriul făcut în ședința fila No.) aceasta foarte probabil din cauza curiosității ei firești și a simțimentului de imitațiune inerent naturilor isterice văzând cele ce se petrece în patul vecin la Neli Bozianu ast-fel că și aci nu există cea mai mică dovadă că Gorăneanu autorul principal ar fi exercitat asupra ei acte de natura acelora cerute de legiuitor prin art. 264 C. p.;

Că e natural firesc, și o consecință logică că Gorăneanu în asemenea situațiune să fi încercat în urma tuturilor celor petrecute se poseadă pe tovarășa sa de petrecere și de pat și că în acest scop prin diferitele desmierdări, escitări, îmbrățișări și chiar mici presiuni în urma declarațiunei «că nu vreau și nu se poate» ce Lili Popazu făcea a putut să-i producă echimosele ce actul medico-legal constată pe corpul ei, echimose a căror natură după cum se constată din cele relatate de către d-l medic legist prin acelaș act pot fi produse cu înlesnire și fără întrebuintare de forță mare, cu alte cuvinte simpla comprimare cu mâinile poate să le producă ceia ce dovedește până la evidență ca în asemenea împrejurări este neverosimilă alegația cum că inculpatul ar fi încercat să o poseadă prin violență;

Că dacă la aceasta se mai adaugă și faptul că de la grădina Transval și până la Berăria Căpitanul din str. Academiei Lili Popazu a venit în trăsură stând pe genuchii lui Gorăneanu;

Că în parcursul drumului Gorăneanu declară că a ciupit-o ceia ce de alt-fel nu poate fi pusă la îndoială mărturisirea lui căci știut este că modul de manifestare a dragostei către cine-va se raportează de la om la om și că ținând seamă de gradul de cultură al inculpatului și de situațiunea în care se găseau, mărturisirea lui nu poate să nu fie ținută în seamă și că deci prezența echimoselor aflate pe corpul Lili Popazu se explică foarte ușor cu atât mai mult cuvânt cu cât dacă violență ar fi fost și dacă ea nu ar fi ajutat și încurajat prin buna ei voință poftele inculpatului încontestat că ar fi sărit din pat strigând, și ar fi eșit din cameră afară a cărei ușe era descuiată după cum s'a constatat și s'ar fi pus în acest mod la adăpost de a i se aduce injuriile pretinse și pus în evidență mijloacele de culpabilitate a inculpatului și a complicilor săi, ceia ce nu rezultă nici din ordonanța d-lui judecător de instrucție și nici din instrucțiunea urmată în cauză;

Considerând că este dovedit că la ora 5 dimineața eșind din hotel Gorăneanu a condus pe cele două femei până la locuința lui Neli Bozianu unde în ziua de 29 Iunie dimineața Lili Popazu a fost văzută și a vorbit cu martora Maria Georgescu care face declarațiune că a văzut-o veselă pudrându-se la oglindă și cântând un vals cea-ce dovedește până la evidență că conștiința ei era împăcată și că purtarea ce o avusese în decursul nopții îi părea corectă și firească cea-ce constituie pentru tribunal o dovadă mai mult pe de o parte de lipsa simțului pudorii și a demnității ei, iar pe de alta a faptului că nu s'a exercitat asupra ei acte care să stabilească atentatul la pudoare exercitat cu violență fie materială fie morală ast-fel în cât cauza sinuciderii acestei fete trebuie atribuită unor alte împrejurări de cât acelor alegații;

Că deci este dovedit cu suficiență că Gorăneanu și Zane nu au cunoscut de loc pe cele două femei înainte de seara în care s'au săvârșit faptele expuse;

Că între ei nu a fost nici o înțelegere ca prin manopere viclene să ademenească pe fata Lili Popazu a merge la hotel unde Gorăneanu să poată săvârși asupra ei, delictul ce i s'a imputat;

Că nu i s'a administrat de inculpați, nici alcooluri și nici narcotice care să o facă să-și piardă dreapta judecată și nici s'a exercitat asupra-și veri o violență fie materială fie morală și că dacă această fată a consimțit să petreacă împreună cu inculpații o noapte întreagă, ast-fel cum s'a expus mai sus, aceasta a făcut-o din propria ei voință și nesilită de nimeni;

Că așa fiind delictul imputat lui Gorăneanu este cu desăvârșire lipsit de elementele constitutive ale atentatului la pudoare cu violență și deci urmează să fie achitat;

Considerând că în ceea ce privește pe Neli Bozianu și Zane P. Grigore inculpați ca complici ai lui Gorăneanu pe baza art. 50 al. II C. p. în coprinderea următoare: «vor fi pedepsiți ca complici. Aceia care cu bună știință va fi ajutat sau vor fi asistat pe autorul sau pe autorii acțiunei, în faptele care a pregătit-o sau a înlesnit-o sau în acelea care au săvârșit-o, fără prejudiciul pedepselor care sunt prevădute pentru autorii de comploturi sau», densii urmează să fie

achitați conform principiului că acolo unde nu e autor principal nu poate fi complici;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Gr. Călinescu, tribunalul, achită pe preveniți, etc.

Observație.—Anul acesta în luna Octombrie, justiția populară—în afacerea Candiano—și justiția ordinară—în afacerea Gorăneanu—au fost chemate să resolve două chestiuni care ocupau opiniunea publică din toată țara.

Ambele hotăriri care s'au dat în aceste două diferite afaceri sunt de o potrivă de înțelepte și pline de învățăminte.

S'a adus cu acest prilej un nou omagiū adevărului care a guvernat și guverna societatea actuală: «familia este baza societății» — și după cum educațiunea ce se dă în familie e mai bună sau mai rea, va fi și societatea mai liniștită sau mai turburată. Afară de aceasta, s'a dat un avertisment serios părinților și statului—să sperăm că societatea noastră va fi ferită pe viitor de asemenea drame care să aibă de cauză o «educațiune care lasă de dorit» cum zice hotărîrea tribunalului, fie această lipsă de educație imputabilă exclusiv părinților, fie această educație înrăutățită în școlile de sub controlul statului.

Ca chestie de drept tribunalul în hotărîrea pe care o publicăm mai sus a avut să se ocupe cu elementele constitutive ale delictului de atentat la pudoare.

Se știe că în această materie legiuitorul este foarte exigent. În adevăr, principiul este că nu poate fi tentativă atunci când începutul de execuțiune al unui fapt delictuos s'a curmat prin voința agentului, când cu alte vorbe, nu unor împrejurări cu totul neatârinate de voința agentului se datorește curmarea începutului de execuțiune, ci propriei lui voințe. Legiuitorul a voit să fie indulgent cu aceia care tentați a face răul, se opresc la timp mulțumită unui moment de reculegere, de remușcare, de teama legilor etc., ceea ce denotă lipsă de perversitate. Ei bine în materie de atentat la pudoare legiuitorul nu ține seamă de faptul că agentul din propria lui voință s'a oprit, n'a mers mai departe de cât putea merge, pentru a consuma delictul. În zadar ar susține agentul că nici o împrejurare streină nu l'a oprit de a merge mai departe, și totuși el s'a

oprit din voința lui—legiuitorul l'pedepsește chiar în acest cas.

În speța noastră tribunalul n'a găsit unul din elementele constitutive ale delictului «violența» și în consecință a achitat —și bine a făcut— pe inculpați.

O altă chestiune de care tribunalul n'a avut să se ocupe de cât în treacăt este chestia sinuciderei fetei Lili Popazu.

În sistemul legislațiunei noastre suicidul nu este considerat ca crimă sau delict și deci nu poate fi vorba de complicitate în materie de suicid.

Sunt însă legislații care pedepsesc pe acel care provoacă pe altul a se sinucide sau l'ajută la aceasta procurându-i arme, otravă etc. Ast-fel: Codul Luisianiei (art. 548), Codul Braziliei (196) Spaniei, Olandei, Ungariei, Angliei, Japoniei⁽¹⁾.

În unele din aceste țări faptul de a ajuta pe altul să se sinucidă sau a-i furnisa mijloacele necesare pentru aceasta, se pedepsește ca crimă, în altele ca delict. La noi, cum zic, suicidul și prin urmare complicele suicidului nu se pedepsesc.

Em. M. Dan
Avocat

INFORMAȚIUNI

Sub presidenția D-lui avocat **Vasile Lascar** s'a constituit un comitet de avocați compus din D-nii *Mihail Antonescu, C. C. Arion, C. G. Disescu, Al. G. Djuvara, Tache Ionescu*, având ca casier pe D-l *Em. Pantazi* iar ca secretar pe D-l *S. Rosental*, în scop d'a strânge prin subscripție publică, fondurile necesare pentru ridicarea unui bust regretatului **Mihail Cornea**, la Palatul de justiție din București.

Subscripțiile se vor primi de membrii comitetului. Toate comunicațiunile se vor adresa D-lui avocat *S. Rosental*, secretarul comitetului în strada Surorilor 22, București.

(¹) Garaud. vol. IV, pag. 315.

BIBLIOGRAFIE

A apărut în broșură, în editura acestui ziar, str. Carol No. 19, importantul studiu «Iarăși asupra art. 7 din Constituție» de d-l

G. FLAIȘLEN

Consilier la Curtea de Apel București